

Tidlig udbringning af gylle

Vejret kan betyde forbud mod udbringning

Selv om lukkeperioden, hvor udbringning af gylle er forbudt, slutter den 1. februar, så skal landbrugere og maskinstationer være opmærksomme på, om vejrforholdene alligevel gør udbringning ulovlig.

Gødning må nemlig ikke udbringes, når der er fare for afstrømning til vandmiljøet, og under alle omstændigheder er det forbudt at udbringe gødning på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord.

I 2025 er der kommet særlig stor opmærksomhed på udbringning på frossen jord, og på utilstrækkelig opbevaringskapacitet for gylle som en mulig årsag til ulovlig udbringning.

Hvad er formålet med reglerne?

Formålet med forbuddene er at forebygge afstrømning af næringsstoffer til vandmiljøet. Når der kommer næringsstoffer ud i vandmiljøet, kan det føre til en stor vækst af alger, som senere kan forårsage iltsvind til skade for dyre- og plantelivet.

Når jorden er frossen, kan næringsstofferne fra gyllen ikke trænge ned i jorden og risikerer i stedet at løbe ud i vandløb, søer og fjorde. Når jorden er snedækket, vandmættet eller oversvømmet er der risiko for at regn eller smeltende sne skyller næringsstoffer ud i vandet.

Hvad forstås ved frossen jord?

Det er defineret i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, hvad der forstås ved frossen jord.

Definitionen er: *Jord, der ikke er optøet i hele pløjelagets dybde (mindst 15 cm).*

Overfladisk nattefrost betragtes ikke som frossen jord, hvis jorden optøs i løbet af dagen.

Se også illustrationerne på næste side.

Hvordan ved man om jorden er frossen?

På tidspunktet for udbringningen skal det være muligt at konstatere, at jorden er optøet ned til 15 centimeters dybde. Det kan undersøges ved at sætte en spade i jorden og mærke efter.

De øverste få centimer må dog gerne være frosne på udbringningstidspunktet, hvis de realistisk set kan forventes at tø op i løbet af dagen. Hvis landbruger eller maskinstation er i tvivl om den overfladiske frost vil tø op, så bør udbringning undlades.

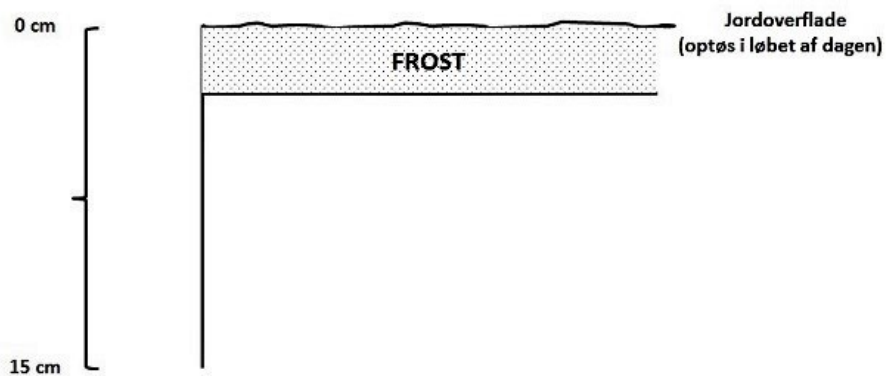
Øvrige definitioner

Snedækket jord er når en mark er mere end 90 procent dækket af sne. Men ikke kun med et drys af sne eller blot med rim på jorden. Snedybden skal være mere end en halv centimeter.

Vandmættet jord er jord, hvor der kan samle sig frit vand i revner og sprækker selv flere timer efter nedbør, fordi jorden er vandfyldt op til overfladen. For at undersøge om jorden er vandmættet, kan man prøve om det er muligt at presse frit vand ud af jorden med hænderne.

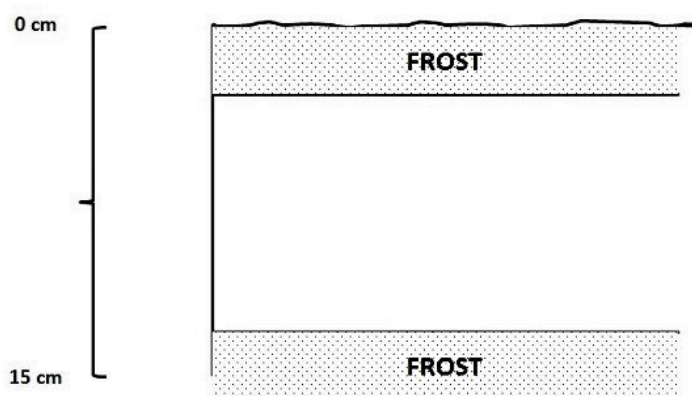
Oversvømmet jord er jord, der er dækket af blankt vand.

Udbringning tilladt under følgende forhold:

(Pløjelagets dybde)

Udbringning IKKE tilladt under følgende forhold:

(Pløjelagets dybde)

Udbringning IKKE tilladt under følgende forhold:

(Pløjelagets dybde)

Tilstrækkelig opbevaringskapacitet for gylle

Pligt til at råde over tilstrækkelig opbevaringskapacitet

Landbrugsbedrifter, som oplagrer gylle og anden husdyrgødning, ensilagesaft eller restvand, skal have tilstrækkelig opbevaringskapacitet til, at udbringningen kan ske lovligt.

Hvis der er et erhvervsmæssigt dyrehold på en ejendom, skal der dog være kapacitet svarende til mindst 6 måneders tilførsel af husdyrgødning.

Kravet om tilstrækkelig opbevaringskapacitet kan opfyldes både på egen bedrift og ved aftaler om at overføre gylle til andre bedrifter eller biogasanlæg.

Aftaler om afgivelse eller opbevaring af gylle skal være skriftlige og have en varighed af mindst 5 år. Aftalerne skal også opbevares i mindst 5 år efter de er udløbet.

Opgørelse af tilførslen til gyllebeholderne

Tilførslen opgøres som den mængde gylle, som dyrene producerer når de er på stald i det givne tidsrum, og hvad der eventuelt ellers tilføres af anden gødning, restvand og ensilagesaft til gyllebeholderne.

Den nødvendige kapacitet afhænger af de konkrete forhold

I husdyrgødningsbekendtgørelsen oplyses, at den tilstrækkelige opbevaringskapacitet normalt svarer til mindst 9 måneders tilførsel for husdyrgødning på ejendomme med dyrehold. Den nødvendige opbevaringskapacitet varierer dog efter driftsform. Hvis dyreholdet går ude i en stor del af året, er behovet for opbevaringskapacitet mindre, end hvis dyrene er opstaldet hele året. Andre konkrete forhold på et husdyrbrug eller en landbrugsbedrift kan gøre, at der er behov for betydelig mere kapacitet end svarende til 9 måneders tilførsel.

Selv om lukkeperioden slutter 1. februar må landbrugerne regne med, at der kan gå lang tid derefter, inden gødningen kan udbringes lovligt, afhængigt af vejrforholdene det pågældende år, ligesom de lokale forhold kan variere, så nogle marker generelt først er klar til at få gylle senere end andre. Hvis en del af opbevaringskapaciteten er opfyldt gennem aftaler om at overføre gylle til andre, må der også tages højde for eventuelt svigtende afhentning af gyllen, når behovet for opbevaringskapacitet vurderes.

Landbrugerne skal være opmærksomme på ændringer, der kan betyde behov for mere opbevaringskapacitet. Det kan for eksempel være ændringer i dyreholdet, mere nedbør, øget tilførsel af ensilagesaft eller restvand, eller dybstrøelse afleveret til biogasanlæg, som kommer retur som gylle.

Det er landbrugerens ansvar at sikre, at der til enhver tid er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til den valgte drift og de vejrforhold, der kan forekomme.

Her findes reglerne

Reglerne om udbringning af gylle findes i bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning (kaldet *gødningsanvendelsesbekendtgørelsen*).

Forbuddet mod at udbringe på frossen, oversvømmet, snedækket eller vandmættet jord findes i bekendtgørelsens § 10, stk. 8, og definitionerne af frossen, oversvømmet, snedækket og vandmættet findes i § 3, nr. 10, 20, 25 og 29.

Bekendtgørelsen findes på denne side på Retsinformation:

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/931>

Reglerne om opbevaring af gylle findes i bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning (kaldet *husdyrgødningsbekendtgørelsen*).

Reglerne om tilstrækkelig opbevaringskapacitet findes i § 10 og § 11.

Bekendtgørelsen findes på denne side på Retsinformation:

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/2243>